

**UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG**

DOM

Afsagt den 16. juni 2000 af Østre Landsrets 19. afdeling
(landsdommerne Lars Lindenchrone Petersen, Lisbet Wandel og
Rosenløv).

19. afd. a.s. nr. B-0749-97:

Maj-Britt Bidstrup
(Advokat Christian Harlang)

mod

Den Danske Forening v/
Ole Hasselbalch
(Advokat Folmer Reindel).

Københavns Byrets dom af 28. februar 1997 (sag nr. J 351/95)
er anket af Maj-Britt Bidstrup med påstand om frifindelse.

Indstævnte, Den Danske Forening v/formanden professor, jur.dr.
Ole Hasselbalch, har nedlagt følgende påstande:

- I. Principalt stadfæstelse af byrettens dom, dog at appellanten straffes for bagvaskelse efter straffelovens § 268; subsidiært stadfæstelse af byrettens dom, herunder således at appellanten straffes for injurier efter straffelovens § 267.
- II. Advokat Christian Harlang dømmes jf. retsplejelovens § 321 til at erstatte appelindstævnte et efter landsrettens skøn passende beløb for de denne forvoldte uforholdne omkostninger og afbræk ved de af ham foretagne uegnede processkridt.

III. Advokat Christian Harlang dømmes jf. retsplejelovens § 321 til at hæfte solidarisk med appellanten for de denne pålagte omkostninger til appelindstævnte.

Advokat Christian Harlang har over for indstævntes påstande II og III nedlagt påstand principalt om afvisning og subsidiært om frifindelse.

Der er for landsretten afgivet supplerende forklaring af Maj-Britt Bidstrup, Ole Hasselbalch og Sune Dalgaard.

Maj-Britt Bidstrup har vedstået sin forklaring for byretten med den ændring, at hun ikke beklager sin udtalelse i Aktuelt 12. juni 1995 om, at "de mere eller mindre heiler". Hun havde hørt, at Lillian Bostok var forbindelsesled mellem Den Danske Forenings bestyrelse og nazistiske grupper. Hun følte, at hun havde bestemte grunde til at antage, at de "heilede" i Den Danske Forening. Hun var bekendt med den foreliggende domspraksis, ifølge hvilken Den Danske Forening ikke måtte kaldes for racistisk. Hun havde imidlertid i Ekstrabladet læst udtalelser fra Ole Hasselbalch, som måtte forstås således, at han gav udtryk for biologisk racisme.

Ole Hasselbalch har forklaret blandt andet, at han, der er formand for den indstævnte forening, sammen med den øvrige bestyrelse, er meget opmærksom på, at personer af højreekstremistisk observans ikke får nogen indflydelse i foreningen, hvis bestyrelse er selvsupplerende. Den omstændighed, at foreningen beskæftiger sig med spørgsmål om national identitet, tiltrækker sådanne elementer, og der er foretaget flere eksklusioner. Foreningen ønsker ikke at lægge indvandrergupper for had, men ønsker alene at advare mod følgerne af den førte indvandrerpolitik. Som følge af beskyldninger om racisme har Den Danske Forening måttet føre en række retssager, hvor sådanne udsagn i vidt omfang er blevet kendt ubeføjede. Østre Landsrets 1. afdelings dom af 22. februar 1993, hvorved der skete frifindelse for en udtalelse om, at foreningen "er kendt for sine racistiske og menneskefjendske tendenser", hviler på den forkerte antagelse, at foreningen havde noget at gøre med

forskellige udtalelser fremsat i en telefonavis drevet af Erik Dagø. I begyndelsen af 1990'erne var Peter Buhl medlem af foreningens ledelse og skrev et antal artikler i foreningens blad, Danskeren. Der er intet i disse artikler, som kan tages til indtægt for "biologisk racisme". Følgende citat fra Ekstrabladet for den 16. august 1991: "Det lader sig uden besvær se, at vore efterkommere kommer til at slås i gaderne, og at de kommer til at praktisere biologisk racisme ...", som fremtræder som en udtalelse, som han selv har fremsat i et interview, kan han ikke vedkende sig, da det er taget ud af en større sammenhæng. Lillian Bostok er en ældre dame, som bor på Vesterbro i København, og som indtil for et par år siden har bistået foreningen med at sende materiale ud med posten efter bestilling. Hun kom jævnligt til foreningens møder. Han er ikke vidende om, at hun skulle have forbindelse til nazistiske grupper.

Sune Dalgård har vedstået sin forklaring for byretten og har yderligere forklaret, at Erik Dagø i begyndelsen af 1990'erne var kontaktperson for foreningen på Fyn. Dagø drev en telefonavis, som foreningen kortvarigt var med i, men da han fremsatte forskellige udtalelser, som foreningen ikke kunne godkende, blev samarbejdet ophævet. Peter Buhl er cand. mag. i dansk og insektforsker. Han har skrevet artikler i Danskeren siden begyndelsen af 1990-erne og er nu medredaktør og medlem af foreningens bestyrelse. Han har skrevet forskellige artikler vedrørende udenlandske videnskabsmænds undersøgelser inden for sociobiologi. Artiklerne er af rent refererende karakter. De er upolitiske og indeholder intet krænkende.

Appellanten har for landsretten til støtte for påstanden om frifindelse over for indstævntes påstand I fremsat samme hovedanbringender som gengivet i byrettens dom.

Advokat Christian Harlang har til støtte for påstandene om afvisning, subsidiært frifindelse over for indstævntes påstande II og III gjort gældende, principalt at han ikke er part i nærværende sag og ikke er adciteret, og subsidiært at der ikke består noget erstatningsgrundlag ved den af ham foretagne procesførelse.

Indstævnte har til støtte for sine påstande i påstandsdokument af 21. august 1999 fremsat følgende hovedanbringender:

Vedr. påstand I:

- AT begrebet "racisme" må forstås og af appellanten klart er brugt som henvisende til en opfattelse af, at en nations race-renhed bør bevares, evt. tro på en bestemt races overlegenhed og medfødte ret til at herske.

- AT appellantens udtalelser derfor rummer udbredelse af en ærekrænkende og usandfærdig sigtelse mod indstævnte,

- AT indstævnte i øvrigt ikke opfylder betingelserne for at kunne karakteriseres som racistisk i nogen af de af ordets betydninger, hvortil appellanten har henvist; herunder fordi indstævnte ikke fordømmer, at befolkningen udvikler sig i multietnisk retning, men blot advokerer imod etablering af flere indbyrdes modstridende og til dels ganske uforligelige kulturer i Danmark.

- AT foreningen ingenlunde betjener sig af en "adfærd, der kan kendetegnes ved hadefuldhed, demagogi og konsekvente og systematiske usandheder" og heller ikke udtaler sig på en måde, der kan betegnes som hadefuldt endsige som faktisk ukorrekt om indvandrere af anden etnisk oprindelse; indstævnte tilstræber tværtimod at sikre faktisk korrekt information, herunder e.o. ved at korrigere egne tidligere oplysninger i h.t. nyindvundet viden,

- AT indstævntes faktiske optræden - som ikke er, som appellanten hævder - ikke berettiger til fremsættelse af faktisk urigtige beskyldninger mod indstævnte,

- AT appellantens beskyldninger ikke rummer varetagelse af nogen almeninteresse endsige af fagforbundets tarv; tværtimod har det åbenlys almeninteresse, at indstævnte kan deltage i den offentlige debat uden at blive tabubelagt af appellantens usandfærdige beskyldninger,

- AT Menneskerettighedskonventionens art. 10, stk. 2, om, at der gælder de forbehold i ytringsfriheden, som er nødvendige for at "beskytte andres gode navn og rygte", finder anvendelse i den foreliggende sag;

- AT konventionens hovedregel til sikring af ytringsfriheden tilsiger, at injuriereglerne anvendes på en måde, så at de værner mod censur i indirekte form, altså værner mod uberettiget stigmatisering af indstævnte og dermed indstævntes muligheder for at komme til orde og blive hørt,

- AT det er en skærpende omstændighed, at sigtelserne er udbredt i en videre kreds, jf. straffelovens § 267, stk. 3,

- AT appellanten er fremkommet med sine beskyldninger og har fremturet med samme trods kendskab til retspraksis og i bevidst og tilkendegivet undergravelse af afsagte injuriedomme vedr. indstævnte, hvorfor betingelserne for anvendelse af § 268 er opfyldt,

- AT der ikke er nogen hjemmel til som byretten på den ene side at anse appellantens adfærd for omfattet af gerningsindholdet i § 268 og på den anden side ikke at straffe i henhold til denne bestemmelse.

Vedr. påstandene II-III:

- AT advokat Harlang i sin behandling af sagen gennem væsentlig overskridelse af grænsen for advokatorisk virksomhed har opgejlet unødige procesforanstaltninger, hvorfor han har handlet retsstridigt i retsplejelovens forstand og derfor ifølge retsplejelovens § 321 kan pålægges og bør pålægges selv at bære de økonomiske følger heraf.

Landsrettens bemærkninger

Landsretten tiltræder af de grunde, der er anført i byrettens dom, at appellantens i dommen gengivne udtalelser til dagspressen vedrørende "racisme" m.v. indebærer en krænkelse af

den indstævnte forenings ære, jf. straffelovens § 267, stk. 1. Det samme gælder appellantens udtalelse "medens de mere eller mindre heiler".

Navnlig under hensyn til, at udtalelserne ikke har taget sigte på bestemte enkeltpersoners forhold, findes de ikke - hverken enkeltvis eller samlet - at have en sådan kvalificeret karakter, at de er omfattet af straffelovens § 268.

Heller ikke efter bevisførelsen for landsretten kan sigtelsernes sandhed anses for bevist. Det tiltrædes endvidere, at appellanten ikke har handlet til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv. Sigtelserne findes derfor ikke straffri efter straffelovens § 269, stk. 1.

Pålæggelse af straf i anledning af de udtalelser, som appellanten har fremsat, vil indebære et indgreb i hendes ytringsfrihed, jf. Menneskerettighedskonventionens art. 10, stk. 1, og kan derfor kun ske, dersom betingelserne herfor, jf. art. 10, stk. 2, er opfyldt. Appellanten fremsatte sine udtalelser om, at indstævnte var "rascistisk", gentagne gange, uanset at hun var bekendt med, at det ved tidligere lejligheder var fastslået af domstolene, at det var uberettiget at betegne den indstævnte forening som "rascistisk" eller tilsvarende, og hun kunne som anført i den indankede dom uden problemer have valgt andre udtryk, der utvetydigt gav udtryk for hendes opfattelse. Navnlig på denne baggrund, og idet appellanten har savnet ethvert grundlag for udtalelsen "medens de mere eller mindre heiler", finder landsretten, at pålæggelse af en forholdsmæssig straf er nødvendig for at beskytte indstævntes rettigheder.

Straffen, der med rette er fastsat efter straffelovens § 267, stk. 1, jf. stk. 3, findes passende.

Landsretten tiltræder dommens bestemmelse om tortgodtgørelse, samt at de påtalte udtalelser skal mortificeres.

Med sagens omkostninger forholdes som nedenfor bestemt, idet

bemærkes, at der ikke er fundet grundlag for at tage indstævntes påstand II eller III til følge.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Den indankede dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal appellanten betale 15.000 kr. til indstævnte.

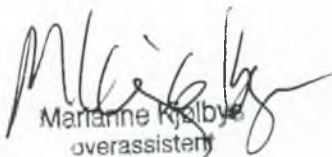
Det idømte betales inden 14 dage efter denne doms afsigelse.

(Sign.)

— — —
Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsrets kontor, den

16 JUNI 2000

P.j.v.

Marianne Kjølbye
overassistent

U D S K R I F T   A F   D O M B O G E N
F O R
K Ø B E N H A V N S   B Y R E T S   A F D E L I N G   J.

Den 28. februar 1997 blev i
sag nr. J 351/1995
Den Danske Forening
v/ formanden, professor, jur. dr. Ole Hasselbalch
Skolebakken 5
3050 Humlebæk
mod
Maj-Britt Bidstrup
c/o Restaurations- og Byggeriarbejderforbundet
Thorasvej 29-33
2400 København NV

afsagt sålydende

D O M:

Under denne sag, der er anlagt den 23. juni 1995, har sagsøgeren, Den Danske Forening, overfor sagsøgte, Maj-Britt Bidstrup, nedlagt følgende påstande:

"I. Følgende udtalelser af sagsøgte mortificeres i medfør af straffelovens § 273, stk. 1 som ifølge deres sammenhæng foregivende at henvise til sagsøgers program (skrift) og dermed som udtrykkende sagsøgers holdning:

Aktuelt 8. juni 1995: "I min begrebsverden er det racisme at behandle mennesker anderledes udelukkende på grund af deres hudfarve..." (bilag 10)

Pressemeddelelse udsendt 9. juni 1995: "Mennesker skal kunne nægte at arbejde ved arrangementer med et racistisk og menneskefjendsk livssyn". (bilag 16)

Aktuelt 12. juni 1995: "Hvis ikke det er racistisk, så ved jeg ikke, hvad det er. Tænk, hvis man blev anvist et arbejde, hvor man skulle stå der, mens de mere eller mindre heiler..." (bilag 17)

JyllandsPosten 13. juni 1995: "Den Danske Forenings indstilling er racistisk." (bilag 18)

Berlingske Tidende 13. juni 1995: "...selvom Ole Hasselbalch viste mig en tidligere landsretsdom i fredags om at foreningen ikke måtte kaldes racistisk, så må vi bare gå videre til Højesteret, for hvad er så racister." (bilag 19)

- II. Sagsøgte straffes for bagvaskelse efter straffelovens 267 stk. 1 og 3, jf. § 268, 1. pkt., subsidiært alene efter § 267 stk. 1 og 3 for gennem ovenstående at have krænket sagsøgtes ære.
- III. Dommen offentliggøres efter Rettens bestemmelser i henhold til medieansvarslovens § 54, eller der tilkendes sagsøgerne et beløb til at sikre offentliggørelsen, jf. straffelovens § 273, stk. 2.
- IV. Sagsøgte betaler en erstatning for tort ikke under 50.000 kr. eller efter erstatningsansvarslovens § 26."

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse med følgende begrundelse:

"Principalt:

- (1.) at det såvel efter ældre, som efter nyere begrebsmæssige forståelse er sandt at betegne Den Danske Forening

ning som racistisk, idet denne forening bl.a. for
dømmer at den danske befolkning udvikler sig i så
kaldt "multietnisk" retning.

Dersom retten ikke kan frifinde sagsøgte på grundlag af 1
gøres det gældende,

Subsidiært:

(2.) at det ud fra en nutidig opfattelse af racisme-begrebet
er sandt at anvende betegnelsen racisme på De
Danske Forening, idet denne forening udtaler sig ha
defuldt og faktisk ukorrekt overfor indvandrere a
anden etnisk oprindelse.

Mere subsidiært:

(3.) at de af sagsøgte fremsatte udtalelser ikke er ærekræ
kende overfor sagsøger, når den af sagsøger i denne
offentlige argumentationsform valgte fremfærd tage
i betragtning.

I det hele gøres det i forbindelse med samtlige anbringende
for sagsøgte gældende,

(4.) at sagsøgte ved fremsættelse af udtalelserne om De
Danske Forening har varetaget en åbenbar almen in
teresse såvel for offentligheden som for sine me
lemmer, hvoraf en stor del er indvandrere.

Der gøres endvidere gældende,

(5.) at sagsøgte har betjent sig af sin ytringsfrihed j
herunder bl.a. artikel 10 i Den Europæiske Menneske
rettighedskonvention, der pr. 1. juli 1992 er inkor
poreret som en del af dansk ret.

Det gøres i den forbindelse endvidere gældende, a
det følger af såvel bestemmelserne i medfør af de

danske injurielovgivning som artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, at der skal bestå en betydelig frihed for så vidt angår fremsættelse af ytringer i den offentlige debat om væsentlige samfundsanliggender. Denne ret gælder så meget desto mere, når modparten (sagsøger) betjener sig af fremfærd, der kan kendetegnes ved hadefuldhed, demagogi og konsekvente og systematiske usandheder."

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 366a, stk. 2.

Sagsøgte udtalelser er alle fremsat i tilknytning til en konflikt, der opstod i forbindelse med den sagsøgende forening sommerstævne i Korsør i juni 1995.

Det fremgår af sagen, at der i tiden op til den sagsøgende forenings møde var kræfter i Restaurations- og Bryggeriarbejderforbundet, der ikke ønskede, at forbundets medlemmer skulle arbejde ved det pågældende møde. I Restaurations- og Bryggeriarbejderforbundets blad fra den 23. maj 1995 og i Sjællands Tidende fra den 26. maj 1995 gav sagsøgte udtryk for, at Restaurations- og Bryggeriarbejderforbundet støttede modstand mod, at medlemmerne arbejdede ved den sagsøgendes forenings møde.

Den 26. maj 1995 skrev Ole Hasselbalch til sagsøgte. Med brevet fulgte et udklip fra Ekstra Bladet for søndag den 12. december 1993, i hvilket Ekstra Bladet tilbagekalder og beklager en række beskyldninger mod den sagsøgende forening og Ole Hasselbalch. I artiklen tilbagekalder og beklager Ekstra Bladet at have fremstillet den sagsøgende forening som racistisk. Endvidere tilbagekalder og beklager Ekstra Bladet at have sammenkædet den sagsøgende forening med nynazisterne, ligesom Ekstra Bladet tilbagekalder og beklager en beskyldning om, Ole Hasselbalch skulle have forsøgt at rensvaske nazisterr. Brevet var endvidere bilagt en informationsbrochure vedrørende den sagsøgende forening. I brochuren er bl.a. beskrevet, hvordan der var initiativtagere til foreningen og det anføres, at

række modstandsfolk har været aktive deltagere i foreningens arbejde. Endvidere er foreningens program beskrevet under overskriften: "En realistisk udlændinge politik! Problembeskrivelse og løsningsforslag". Dette program blev vedtaget på den sagsøgendes forenings landsmøde 1993. Programmet afsluttes med: "Hvad skal der gøres?". Heri anføres følgende:

"......

a) KUN STATSBOGERSKAB TIL ASSIMILEREDE OG SELVFORSØRENDE INDVANDERE. Statsborgerskab gives kun til mennesker, der kan forsørge sig selv og er assimilerede i det danske samfund.

b) INGEN UBEGRUNDEDE OPHOLDSTILLADELSER. Udlændinge fra disse lande, hvorfra indvandringspresset kommer, skal stadig være velkomne til at besøge os. Men de skal ikke kunne forblive her uden seriøs grund (f.eks. i kraft af nødvendig tilknytning til en erhvervsvirksomhed, uddannelsesophold, ægteskab med en dansker, eller status som ægte politisk flygtning).

Opholdstilladelse (tilladelse til at forblive i Danmark) for statsborgere fra disse lande, der allerede er her uden sådan grund, skal derfor inddrages når de ikke er i stand til at sørge for deres eget underhold. Langt mindre skal de naturligvis have lov til at føre familie hertil, som de heller ikke kan forsørge. Ligeledes skal deres arbejdstilladelse (tilladelse til at tage arbejde her) inddrages, såfremt der går danskere ledige inden for området.

c) INGEN OMGÅELSE Gennem ÆGTESKAB. Man skal ikke kunne gifte sig til opholdstilladelse i Danmark. Hvis ægteskabet med en dansker opløses, må opholdstilladelsen derfor normalt inddrages (eller pågældende må søge statsborgerskab, hvis han eller hun er kvalificeret til det).

d) INTET MISBRUG AF ASYLORDNINGEN. For at berøve immi

granter motivet til at skaffe sig opholdstilladelse gennem misbrug af asylreglerne, skal flygtninge principielt huses på samme måde som de tyske flygtninge efter 2. Verdenskrig, nemlig i lejre. De skal her underholdes på et niveau, som afspejler forholdene i deres respektive hjemlande, og uddannes på den måde, som giver dem de bedste betingelser for at skabe en ny tilværelse hjemme. Herved gives der også et klart signal om, at opholdet er midlertidigt og forudsættes at ende med hjemsendelse.

Flygtninge i Danmark hjemsendes generelt hurtigst muligt til deres regioner - evt. til dansk finansierede lejre i rolige områder hjemme (som der f.eks. er roligt i mange af Jugoslaviens forskellige dele).

e) INGEN PENGE TIL NEDBRYDELSE AF DET HOMOGENE DANMARK. Der investeres ikke skatteydermidler i fremmedes oprettholdelse af deres egne kulturtræk. Fremmede, som ønsker at dyrke deres hjemlige kultur her, må gøre det for egen regning.

....."

Ved skrivelse af 1. juni 1995 til LO opfordrede advokat Folmer Reindel på vegne den restaurant, hvor mødet skulle afholdes, og som havde overenskomst med Restaurations- og Bryggeriforbundet, til fællesmøde.

I en kommentar i Det Fri Aktuelt for den 8. juni 1995, hvori den første af de påtalte udtalelser forekommer, anfører sagsøgte bl.a.:

".....

RBF er det fagforbund, der procentvis har flest indvandrermedlemmer - nemlig 12,5 procent.

Vi arbejder for, at alle uanset race skal have lige ret til uddannelse, arbejde og bolig. Vi er aktive i det

anti-racistiske arbejde, og vi har en handlingsplan, der understreger, at hverken danskere eller indvandrere skal kunne få krænket deres ære eller velfærd ved at servicere for racister eller fremmedfjendske personer eller foreninger.

Vi har i vort fagblad givet vore medlemmer fuld støtte til at afvise et evt. anvist arbejde til foreningens møde, og sendt en opfordring til andre om at gøre det samme.

Vi henviser til Liv, Ære og Velfærdsparagraffen. Denne opfordring har fået foreningens formand Ole Hasselbalch til at sende mig et brev, hvori han redegør for, hvad der er mødets tema, samt oplyser mig om, at jeg er misinformeret om foreningens formål og arbejde.

Til at dokumentere dette har han medsendt materiale om foreningen, samt kopi af en Ekstra Blads artikel fra 1993, der beklager omtalen af Den Danske Forening.

Jeg må naturligvis erkende, at der er faldet dom for, at man ikke må kalde Den Danske Forening for nazistisk, og det respekterer jeg naturligvis. Men at den i sit menneskesyn er helt ekstrem, set ud fra min synsvinkel, er en kendsgerning.

Foreningen skriver bl.a. i sin pjece, citat: "At for at berøve immigranterne mulighed for at skaffe sig opholdstilladelse gennem misbrug af asylreglerne, skal flygtningen principielt huses på samme måde, som de tyske flygtninge efter 2. verdenskrig, nemlig i lejre, de skal her underholdes på et niveau, som afspejler forholdene i deres respektive hjemlande".

På den måde mener foreningen, at der gives et klart signal om, at opholdet er midlertidigt og forudsættes at ende med hjemsendelse.

Foreningen har også det synspunkt, at personer med opholdstilladelse skal sendes hjem, når de ikke er i stand til at sørge for deres eget underhold samt, at deres arbejdstilladelse skal inddrages, såfremt der er danske ledige inden for området.

I min begrebsverden er det racisme at behandle mennesker anderledes udelukkende på grund af deres hudfarve eller religion."

Ifølge et fællesmødereferat af mødet afholdt den 9. juni 1995 udleveredes arbejdsgiversiden til sagsøgte Ole Hasselbalch ovennævnte skrivelse af 29. maj med bilag, program for den sagsøgende forenings sommerstævne samt Østre Landsrets dom af 23. december 1991. Fællesmødereferatet er på Restaurations- og Bryggeriarbejderforbundets vegne underskrevet af sagsøgte.

I programmet for sommerstævnet er bl.a. anført et punkt, der hedder: "Fra datidens unge til nutidens unge: Oplæg om erfaringerne fra Frihedskampen...".

I en pressemeddelelse udsendt efter fællesmødet og underskrevet af sagsøgte på Restaurations- og Bryggeriarbejderforbundets vegne hedder det bl.a.:

".....

Mennesker skal kunne nægte at arbejde ved arrangementer med et racistisk og menneskefjendsk Livssyn.

Det siger RBF's forbundsformand Maj-Britt Bidstrup

RBF har ikke, som Den Danske Forening hævder, indledt en blokade af Restaurant Skovhuset, eller forbudt sine med-

areklærkende, at arbejde for mennesker der mener, at flygtninge skal opbevares i umenneskelige lejre, og holdes på et niveau som i deres hjemland, og at indvandrerne skal have deres arbejdstilladelse ophævet og skal hjem-

sendes, når en dansker meldes sig til deres job. Sådan mener Den Danske Forening. Det skriver de, og meget mere end det.

RBF mener at det er diskrimination. Da diskriminationen er rettet imod mennesker af andre racer end danske, er det efter vores forståelse racediskrimination og fremmedfjendsk - hvad er det ellers ? så kan Den Danske Foreningsformand Ole Hasselbalch henvise til lige så mange domme som frikender dem for racisme, han vil. RBF støtter fortsat medlemmer der føler deres ære krænket ved at skulle arbejde for mennesker med et livssyn, som de føler væmmelse ved. Det mener vi der er belæg for i hovedaftalen mellem DA og LO. Hvis ikke det er tilfældet, er der grund til en mere uddybende debat om hvad der menes med "Liv, ære og velfærd", ud over risikoen for at falde ned fra et stillads.

....."

I en omtale af sagen i morgenavisen JyllandsPosten for den 13. juni 1995 hedder det:

".....

"Maj-Britt Bidstrup er en bølle, og hun snakker mod bedrøvelsen, efter at hun har set vores materiale om foreningen. Vi lægger sag an mod hende personligt, fordi hendes medlemmer ikke skal betale en retssag," siger formanden for Den Danske Forening, Ole Hasselbalch.

Maj-Britt Bidstrup tager en retssag med sindsro. Hun fastholder at "Den Danske Forenings indstilling er racistisk," og at den har nogle "meget nedgørende holdninger over for fremmede."

Udover sagen mod Maj-Britt Bidstrup risikerer RBF også en arbejdsretslig sag. Det sker efter Den Danske Forenings møde i weekenden i Korsør, hvor RBF meddelte, at forbund

et ville støtte de medlemmer, der ville finde det ærekrænkende at servere for Den Danske Forening.

"Det ville svare til, at et medlem af Indre Mission skulle arbejde i en pornobutik," siger Maj-Britt Bidstrup.

....."

I Berlinske Tidende for den 13. juni 1995 er anført:

".....

"Vi vil køre på Maj-Britt Bidstrup personligt. Hun skal ikke tro, at hun kan løbe fra sit ansvar og skubbe forbundet foran sig," siger Ole Hasselbalch.

Han indrømmer, at det bliver svært at få formanden dømt for den sjældent benyttede paragraf om bagvaskelse men tilføjer, at "før eller siden bliver retten nødt til at bruge den".

....."

Endvidere hedder det "jeg vil koge rigtig op under hende, hun får hele smøren" siger Ole Hasselbalch....".

Derpå anføres:

".....

"Det her er en principiel sag, og selvom Ole Hasselbalch viste mig en tidligere landsretsdom i fredags om at foreningen ikke måtte kaldes racistisk, så må vi bare gå videre til højesteret, for hvad er så racister," siger forbundsformand Maj-Britt Bidstrup."

Om restaurations- og Bryggeriarbejderforbundet, som sagsøgte på tidspunktet for de refererede begivenheder var formand for, er det oplyst, at forbundet i sin formålsparagraf har en be-

stemmelse om, at det skal arbejde for integration af indvandrere og deltage i kampen mod racisme og diskriminering af indvandrere. Endvidere er det oplyst, at forbundet har udarbejdet en handlingsplan for indvandrerpolitik.

Den arbejdsretlige konflikt afsluttedes den 20. marts 1996 efter retsformandens tilkendegivelse. I udskriften af Arbejdsrettens retsbog hedder det bl.a., at "de fra forbundets side fremsatte udtalelser kunne fremkalde nogen tvivl om hensigten, men at klageren efter hans opfattelse ikke havde ført et tilstrækkeligt bevis for, at forbundet i arbejdsretslig forstand havde iværksat en lokal blokade overfor Restaurant Skovhuset. Han henstillede overfor forbundet i fremtiden at bestræbe sig for at undgå situationer, hvor der på tilsvarende måde kunne rejses tvivl om forbundets hensigt."

Til brug for sagen har sagsøgte indhentet en udtalelse fra dansk sprognavn, hvori det under henvisning til tidligere udtalelser om samme emne bl.a. hedder, at ordene racisme og racist i nogle tilfælde er brugt om den negative holdning til specielt indvandre. Ydeligere anføres at ordene bruges meget upræcist og i flere tilfælde helt afideologiseret som rene skældsord.

Der er afgivet forklaring af Sune Dalgård, af sagsøgte og af Ole Hasselbalch på vegne den sagsøgende forening.

Sune Dalgård har forklaret, at der ikke fandt nogen "heilen" sted på mødet i juni 1995. Der var i det hele taget en rolig stemning. Med hensyn til begrebet "multietnisk fare" har vidnet forklaret, at den sagsøgende forenings virksomhed er udtryk for et ønske om at opretholde en dansk folkelig enhed. Man er bange for, at et flerfolkeligt samfund vil gå i opløsning. Ved forståelsen af udtrykket "multietnisk" går foreningen ikke ud fra et biologisk synspunkt. Såkaldt "biologisk racisme" kan opstå, hvis indvandringen fortsætter. Vidnet arbejder nu hovedsagligt med at redigere og udsende bladet Danske-
ren.

Sagsøgte har forklaret at hun var faglig sekretær i Restaurations- og Bryggeriarbejder Forbundet, før hun blev forbundsformand i 1994. Hendes virke som forbundsformand ophørte i juli 1996. Som faglig sekretær arbejdede hun med antiracistisk arbejde, bl.a. med den handlingsplan, der blev vedtaget på den kongres, hvor hun blev valgt til forbundsformand. Problemet har optaget forbundet, da man har 12,5 % medlemmer, der er udlændinge. Sagsøgte kendte en del til den sagsøgende forening gennem pressen og igennem arbejdet i "Fagbevægelse mod racisme". I forsommeren 1995 oplyste forbundets afdeling i Vestsjællands Amt, at sagsøgeren skulle holde møde i Korsør. Forbundsafdelingen mente, at "Liv, ære og velfærd"-bestemmelsen kunne finde anvendelse.

Hun modtog brevet fra Ole Hasselbalch med de anførte bilag. I den sagsøgende forenings program bed hun mærke i, at fremmede skulle afgive deres arbejde, hvis der var danskere, der kunne udføre det, ligesom hun bed mærke i, at fremmede skulle innterner i lejre. Hun læste dommen fra 1991 i sin helhed. Hun havde endvidere kendskab til Østre Landsrets dom fra 1993 og hun har fulgt med i den almindelige debat.

Angående udtalelsen om, at "de heiler" forklarer sagsøgte, at hun "er lidt ked af, at den kom med". Hun erkender, at hun ikke havde belæg for at sige noget sådant.

Ole Hasselbalch har forklaret, at han opfatter udtrykket "racisme" som udtryk for noget racebiologisk.

Den sagsøgende forening har under domsforhandlingen præciseret, at det i første række gøres gældende, at sagsøgtes udtalelser er udtryk for sigtelser. I anden række gøres det gældende, at udtalelserne er fornærmelser.

Sagsøgte har på sin side præciseret, at hun ikke påberåber sig bestemmelsen i straffelovens § 272.

Rettens bemærkninger:

Sagsøgte har vedstået at have udtalt sig som i stævningsspåstanden anført.

Ifølge proceduren er det dels udtrykket "racistisk" og dels den af sagsøgte benyttede vending "..., mens de mere eller mindre heiler", der er genstand for tvisten.

Sagsøgtes udtalelser er fremsat i nær indbyrdes tidsmæssig sammenhæng og vedrører samme sagsforhold, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt medlemmerne af Restaurations- og Bryggeriarbejderforbundet skulle acceptere at tage eventuelt anvist arbejde på Restaurant Skovhuset i forbindelse med den sagsøgende forenings arrangement på denne restaurant. Sagsøgtes ytringer må derfor bedømmes under ét.

For så vidt angår udtrykket "racisme" kan det i hvert fald på baggrund af sagsøgtes udtalelser i Det Fri Aktuelt den 18. juni 1995, hvorefter det i hendes begrebsverden er udtryk for racisme "at behandle mennesker anderledes udelukkende på grund af hudfarve" konstateres, at sagsøgtes ytringer giver udtryk for, at den sagsøgende forening er racistisk i den snævrere betydning af ordet, der relaterer sig til forskelsbehandling af mennesker på grund af racemæssig oprindelse.

Ud fra en samlet vurdering af Østre Landsrets domme af 23. september 1991 (3. afdeling a.s. 224/1990 og a.s.225/1990), 22. februar 1993 (1. afdeling a.s. 43/1992) og 2. juni 1994 (11. afdeling a.s. B-2916-92) sammenholdt med de indankede byretsdomme må det anses for fastslået, at det ud fra de dengang kendte forhold vedrørende den sagsøgende forening udgør en ærekrænkelse at betegne foreningen "racistisk" i den anførte betydning af ordet.

Der er ikke i nærværende sag fremkommet noget, der kan ændre vurderingen af grundlaget for landsrettens afgørelser. Der er heller ikke anført omstændigheder, der viser, at der senere er sket ændringer i den sagsøgende forenings forhold, som berettigede sagsøgte til at benytte udtrykket i juni måned 1995.

Særlig bemærkes, at det på ovennævnte baggrund af ikke kan anses for berettiget at betegne den sagsøgende forening "racistisk" på grund af dens erklærede modstand mod, at samfundet udvikler sig i "multietnisk" retning.

På grund af det anførte konstaterer retten, at sagsøgte har krænket den sagsøgende forenings ære ved at udbrede en sigtelse, jf. straffelovens § 267, stk. 1.

Det følger endvidere af det anførte, at sigtelsens sandhed ikke kan anses for bevist, jf. straffelovens § 269, stk. 1, 1. led.

Efter det således foreliggende resultat er det ufornuddent at tage stilling til, om sagsøgtes brug af udtrykket "racisme" tillige kan anses for at angå den sagsøgende forenings generelle indstilling til udlændinge, og om denne brug af ordet i givet fald er strafbar.

Sagsøgte har ikke ved benyttelsen af udtrykket "racisme" handlet til varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af fagforbundets tarv. Forbundsmedlemmernes interesser kunne for det første varetages inden for det fagretlige system, og sagsøgte, der var nøje bekendt med alle aspekter af debatten om udlændinge i Danmark, kunne for det andet med sikkerhed uden problemer have valgt andre udtryk, der utvetydigt gav udtryk for hendes opfattelse. Derfor er den rejste sigtelse heller ikke straffri efter straffelovens § 269, stk. 1, 2. led.

Med hensyn til sagsøgtes udtalelser om, at "de mere eller mindre heiler" sigtes der til en fremtidig begivenhed, som sagsøgte antager vil finde sted. Udtalelsen er udtryk for en sigtelse. Sagsøgte har gennem sin forklaring i realiteten erkendt, at sigtelsen savner grundlag.

Når henses til den baggrund, sagsøgte oplyser at have i henseende til kendskab til debatten om udlændinge, kan det konstateres, at sagsøgte i hvert fald efter at have modtaget kopi af

Østre Landsrets dom af 23. september 1991 har været bekendt med de grænser, der var sat for ytringer vedrørende den sagsøgende forening. Med hensyn til de seneste af de omtvistede udtalelser vedrørende "racisme" er gerningsbeskrivelsen i straffelovens § 268 derfor opfyldt. Dette gælder tilsvarende sagsøgtes udtalelser om, at "de mere eller mindre heiler".

Straffelovens § 268 må imidlertid undergives en snæver fortolkning, der tager hensyn til kravene i artikel 10 i Den Europæiske Menneskeretskonvention om, at straffebestemmelser skal være nødvendige i et demokratisk samfund for at beskytte andres gode navn og rygte. Det må således anses for en uforholdsmæssig reaktion at idømme frihedsstraf i det foreliggende tilfælde, hvor de påtalte ytringer for det første har tilknytning til en i sig selv væsentlig offentlig debat og for det andet ikke konkret tager sigte på bestemte enkeltpersoners forhold. Bestemmelserne om straf i straffelovens § 268 kan herefter ikke bringes i anvendelse på forholdet.

Udover i det anførte omfang ses den nævnte konventionsbestemmelser, der ikke er behandlet nærmere i sagsøgtes procedure, ikke at have betydning for sagens afgørelse.

Efter det anførte skal de påtalte udtalelser mortificeres.

Ved strafudmålingen anses det for en skærpende omstændighed, at fornærmelserne er udbredt i en videre kreds, jf. straffelovens § 267, stk. 3.

Der foreligger ikke oplysninger om sagsøgtes økonomiske forhold.

Straffen fastsættes efter det anførte til 20 dagbøder, hver på 100 kr.

Torterstatingen efter erstatningsansvarslovens § 26 fastsættes til 5000 kr.

Medieansvarslovens § 54 finder ikke anvendelse på sagsøgte.

Der er ikke tilstrækkelig anledning til at tilkende den sagsøgende forening noget beløb i henhold til straffelovens § 273, stk. 2.

T H I K E N D E S F O R R E T:

Følgende udtalelser fremsat af sagsøgte kendes ubeføjede:

".....

Aktuelt 8. juni 1995: "I min begrebsverden er det racisme at behandle mennesker anderledes udelukkende på grund af deres hudfarve..." (bilag 10)

Pressemeddelelse udsendt 9. juni 1995: "Mennesker skal kunne nægte at arbejde ved arrangementer med et racistisk og menneskefjendsk livssyn". (bilag 16)

Aktuelt 12. juni 1995: "Hvis ikke det er racistisk, så ved jeg ikke, hvad det er. Tænk, hvis man blev anvist et arbejde, hvor man skulle stå der, mens de mere eller mindre heiler..." (bilag 17)

JyllandsPosten 13. juni 1995: "Den Danske Forenings indstilling er racistisk." (bilag 18)

Berlingske Tidende 13. juni 1995: "...selvom Ole Hasselbalch viste mig en tidligere landsretsdom i fredags om at foreningen ikke måtte kaldes racistisk, så må vi bare gå videre til Højesteret, for hvad er så racister." (bilag 19)

....."

Sagsøgte, Maj-Britt Bidstrup, straffes med 20 dagbøder, hver på 100 kr.

Forvandlingsstraffen er hæfte i 20 dage.

Inden 14 dage fra afsigelsen af denne dom skal sagsøgte, Maj-Britt Bidstrup, til den sagsøgende forening, Den Danske Forening v/ formanden, professor, jur.dr. Ole Hasselbalch, betale tortgodtgørelse med 5000 kr.

Inden samme frist skal sagsøgte til sagsøgeren betale 5000 kr. i sagsomkostninger.

Jørgen Als Andersen

Udskriftens rigtighed bekræftes.
KØBENHAVNS BYRETS JUSTITSKONTOR, den 3/3-97
P. j. v.

Jane Ranch

Ole Hasselbalchs procedure i sagen

OVERSIGT

1. Racismebegrebet
2. Begrebets anvendelighed på indstævnte
3. Retspraksis vedr. racismebeskyldninger mod indstævnte
4. Bagvaskelsesproblematikken:
  - 4.1. Straffelovens § 268
  - 4.2. Retspraksis om denne bestemmelse
  - 4.3. Det konkrete sagsforløb
  - 4.4. Konklusion
  - 4.5. Menneskerettighedsaspektet
  - 4.6. Det moralsk/etiske aspekt
5. Omkostningsspørgsmålet
6. Retsplejelovens § 321

Hvis ikke mine ører bedrager mig, hører jeg advokat Harlang stå her og fortælle landsretten, at hans klient med hjemmel i menneskeretskonventionen og en omskrivning af sprogets indhold efter samme model, som vi har hørt om i George Orwells rædsels-fremtidsvision, bogen *1984*, har ret til på det groveste at svine andre mennesker til med beskyldninger om racisme og nazisme - mennesker hvoraf nogle endog har sat livet på spil i kampen mod disse fænomener.

Tillader konventionen da dette?

Nej, selvfølgelig gør den ikke det - hvilket jeg skal komme tilbage til. Lad os begynde forfra:

Høje Landsret,

Denne sag drejer sig *end* ikke om, hvorvidt appelindstævnte er eller må kaldes racistisk. For dette er forlængst afklaret ved domstolene. Den drejer sig om, hvorvidt appellanten skal kunne blive ved med at gentage de retligt underkendte racismebeskyldninger trods sit kendskab til domstolenes syn på samme. Den drejer sig med andre ord om, hvorvidt appellanten kan dømmes efter straffelovens regler om bagvaskelse.

1. Racismebegrebet

Begrebet "racisme" har et på både dansk og internationalt plan veldefineret indhold. Jeg vil tillade mig at henvise til den helt normale forståelse, som anvendes talrige steder. Som eksempler har jeg samlet nogle uddrag af de sædvanlige ordbøger, hvoraf f.eks. kan nævnes *Nudansk Ordbog* (Politiken, 13. udg.), hvori anføres:

"Racisme -n. uden plur. (afl. af race I, se -isme; jf. fransk racisme) teori om, at en nations racerenhed bør bevares, tro på en bestemt races overlegenhed og medfødte ret til at herske. - ra'cist -en, -er (afl. af racisme; se -ist) - ra'cistisk adj, (se -isk)".

Begrebets indhold er også behandlet i den danske retslitteratur nemlig i Kristina Miskowiaks sølvmedaljeafhandling *Ytringsfrihed under ansvar* (DJØFs Forlag, 1998, s. 24). Heri angives begrebet at dække *"en ideologi, teori eller holdning om, at nogle menneskeracer er andre overlegne og har medfødt ret til at herske, at racer bør holdes adskilt fra hinanden eller ikke er ligeberettigede, eller at nationers racerenhed bør bevares"*.

UNESCO definerer på tilsvarende vis racisme som *"antisociale overbevisninger og handlinger, der er baseret på den fejlagtige antagelse, at diskrimination grupper imellem er berettiget af biologiske årsager"* (jf. betænkning fra Europa-Parlamentets undersøgelsesudvalg om den voksende fascisme og racisme i Europa, dokument A 2-160/85 af 25/11 1985, s. 18).

2. Begrebets anvendelighed på indstævnte

Derfor er brugen af udtrykket "racistisk" om indstævnte uberettiget - jf. det, der er påvist under bevisførelsen vedr. indstævntes holdninger og aktiviteter. I kraft af ordets sædvanlige betydning er brugen tillige krænkende.

Indstævnte bekender sig således ganske vist til Grundtvigs forståelse af, hvad dansk "folkelighed" indebærer - jf. hans vers: *"Til et folk de alle hører, som bekender sig dertil, har for modersmålet øre, har for fædrelandet id"*. Men indstævnte bekender sig *ikke* til en biologisk opfattelse af menneskelivet. Tværtimod har den indstævnte forening ligefrem medlemmer af anden såkaldt race. Appellanten har da heller ikke på nogen som helst måde godtgjort, at indstævnte skulle være "racistisk" i ordets sædvanlige betydning.

Racismebegrebet er fra såkaldt "antiracistisk" side søgt indholdsmæssigt ændret, nemlig *udvidet* i forhold til den lige nævnte forståelse. Dette er sket som led i en rent politisk bestræbelse, som i øvrigt også i andre relationer har haft form af forsøg på at påvirke offentligheden gennem stigmatisering af forskellige fænomener og holdninger ved hjælp af sproglig forskydning af begrebernes indhold. Eksempel: Det i internationale rapporter ofte anvendte

begreb "xenophobia", der betyder fremmedangst, ser vi herhjemme ret systematisk fra "antiracistisk" side oversat til "fremmedhad" i stedet.

Der er imidlertid tre grunde til, at denne udvidede anvendelse er uden interesse i sagen:

- 1) At denne propagandistiske bestræbelse har medført forvirring hos nogle m.h.t., hvad begrebet racisme dækker over, lader sig let se. Men dette ændrer *ikke* den forståelse af ordet, som de trods alt talrige ikke-manipulerbare medborgere anlægger, og dermed krænkelsen af indstævnte, når det bruges om denne.
- 2) Endvidere opfylder appelindstævnte *heller ikke* de betingelser, som Dansk Sprognævn opstiller for anvendelsen af racismebegrebet i den *afsvækkede/udvidede* betydning. Sprognævnet kræver nemlig i så henseende en holdning, der betoner "*forskelsbehandling og undertrykkelse eller blot afstandtagen fra*" grupper af mennesker (sprognævnets udtalelse, bilag D, midt, Harlang's ulittererede ekstrakt til sidst, bilagets første side). Og sådant har aldrig været appelindstævntes ærinde. Det, der er appelindstævntes ærinde, er afstandtagen fra den indvandringspolitik, Folketinget slog ind på i midten af 80-erne, og påpegning af de *praktiske følger*, denne politik vil få i det lange løb - herunder i kraft af sammenstød med kulturtræk, som vanskeligt kan forenes med hidtidige danske normer. Jeg henviser herved i det hele til bilag 8, min ekstrakts s. 11 ff, og bilag 21, ekstraktens s. 44 (pjecerne *Her er vi og Fakta om indvandringen*).
- 3) *Dertil kommer*, at der i nærværende sag overhovedet ingen tvivl er om, i hvilken af de to betydninger af ordet, appellanten i de påklagede udtalelser konkret har anvendt racismebegrebet: Det er blevet anvendt i den velkendte betydning, som implicerer en beskyldning for racebiologisk tænkning. Dette fremgår f.eks. af den påklagede udtalelse i Aktuelt 12/6 95 (bilag 17, sidste spalte, min ekstrakts s. 39), hvor appellanten postulerer, at appelindstævnte på det af sagen omhandlede landsmøde står og "*heiler*". Og det fremgår af, at appellanten i sin påklagede udtalelse i Aktuelt 8/6 95 (bilag 10, 3. spalte, min ekstrakts s. 22) beskylder appellanten for at ville behandle folk forskelligt efter *hudfarve*. Appellantens henvisning til Sprognævnets alternative forståelse af begrebet bygger med andre ord på ren ønsketænkning og efterrationalisering med hensyn til indholdet af, hvad der faktisk er sagt.

Min modparts manøvreren rundt med filurlige omdefinitioner kan således måske imponere personer, der ikke véd bedre. På det *retlige* plan, i retssalens skarpe lys, rummer de imidlertid intet andet end en forhaling og unødvendig omkostningsbelastning af processen.

3. Retspraksis vedr. racismebeskyldninger mod indstævnte

Indstævnte er altså *ikke* racistisk. I overensstemmelse hermed er der da - som jeg gjorde opmærksom på i min indledning - også afsagt flere domme i

injuriesager, som foreningen har været nødt til at anlægge for at få stoppet den helt grove hetz, den har været udsat for. I henhold til disse er det *for længst* retligt afklaret, at appelindstævnte *ikke er* og *ikke må kaldes* racistisk.

Til dokumentation herfor har jeg fremlagt Østre Landsrets dom af 23/9 1991 (bilag 13, min ekstrakts s. 25 ff), der er "leading case" på området, og som i sin tid blev udleveret til appellanten på fællesmødet netop for at stoppe appellantens fremturen. Jeg tillader mig at citere fra byretsdommens s. 7, fn.: "*Betegnelsen 'racistisk' i følgende udtalelse fremsat af sagsøgte Lager og Handelsarbejdernes Forbund v/ bestyrelsesmedlem Erik Juel Larsen i dagbladet Land og Folk den 13. december 1988: 'Medlemmer af Lager- og Handelsarbejdernes Forbund er blevet udsat for at skulle arbejde for den racistiske forening Den Danske Forening' kendes ubeføjet*".

Denne dom er efterfulgt af mange andre. Netop appelindstævnte er nemlig, som vi har hørt, blevet brugt som en slags hadobjekt for den ekstreme venstrefløj, som jo ikke har andet at slå sig op på for tiden, og af racismejægere, der anvender samme produktudviklingslinje i bestræbelsen på at fremme sig selv og egen pengepung. Og indstævnte har forsvaret sig mod disse gennem injuriesøgsmål, når andre muligheder for at bringe tingene på plads var udelukket.

Blandt de sager, som på den måde er kommet til domstolenes efterprøvelse, er også et par, som tager stilling *netop* til, om det i konsekvens af arbejdet på at omdefinere ordets indhold skulle være blevet muligt at slynge det i hovedet også på folk, der ikke er racister. Herunder er der taget stilling til udtalelserne fra Dansk Sprognævn i denne sammenhæng. Jeg vil især fremhæve og har derfor fremlagt én af disse sager. Det drejer sig om den utrykte ØL af 2/6 1994 (bilag 26, min ekstrakts s. 51 ff). Forholdet var her følgende:

I den ovennævnte sag, der er fremlagt som bilag 13 (min ekstrakts s. 25 ff), repræsenterede adv. Chr. Harlang appellanten. Umiddelbart efter, at dommen var faldet, interviewede SiD's blad *Fagbladet* advokat Harlang om dommen, og ifølge journalistens referat udtalte advokaten i denne sammenhæng, at "*DDF er racistisk*". Herfor blev både bladet og Harlang så injuriestævnet. Advokat Harlang - der i parentes bemærket ikke under sagens forberedelse havde bestridt indholdet af sin udtalelse - blev dømt i byretten også på grundlag af journalistens forklaring om, hvad advokaten *faktisk* havde sagt. I landsretten - hvor journalisten ikke førtes som vidne, og hvor det nu ifølge advokatens partsforklaring var blevet mere uklart, hvad han havde sagt til interviewereren (landsretsdommens s. 4) - blev han frikendt, idet landsretten fandt det betænkeligt at antage, at advokaten faktisk havde udtalt sig som citeret i *Fagbladet*. Som følge heraf kom *Fagbladets* redaktør til at hænge på udtalelsen. Også denne dom statuerer altså, at racismebeskyldningen er uholdbar. Det interessante er imidlertid, at *netop* de sprognævnudsudtalelser, som appellanten i nærværende sag henviser til, og som ifølge den seneste udtalelse fra Nævnet (appellantens bilag s. D, 4. sidste afsnit) stadig står ved magt, blev *inddraget* som led i de appellants forsvar. Se herved landsretsdommen s. 1 ff, ekstrakten s. 51 f. Men dette hjalp altså *ikke*

appellanten i den pågældende sag. At advokat Harlangs uklare udtalelser dog efter rettens opfattelse havde hensat *Fagbladet* i en sådan god tro med hensyn til berettigelsen af at anvende begrebet om appelindstævnte, så at der ikke kunne dømmes for bagvaskelse, kan kun beklages.

- Til gengæld kan man glæde sig over, at også denne dom nægter at anerkende menneskerettighedskonventionens § 10 som redningsplanke for de "antiracistiske" tilsvinningsbestræbelser - jf.- dommes forkastelse af advokat Harlangs anbringende herom (min ekstrakts s. 53).

Appellanten har til dokumentation af appelindstævntes racisme - og almindelige skrækkelighed - fremlagt en landsretsdom af 22/2 1993 (bilag C, Harlangs ekstrakt til sidst), som med begrundelse især i noget materiale fra foreningens første, turbulente år - hvilket materiale appellanten i nærværende sag vel for øvrigt overhovedet ikke kunne kende - har accepteret, at en person i en konkret sammenhæng nærmest som skældsord kunne beskylde appelindstævnte for "*racistiske tendenser*". Hermed accepterer landsretten jo imidlertid udtrykkeligt *ikke*, at appelindstævnte er racistisk. Og dernæst må jeg konstatere, at de af modpartens advokat (nemlig igen Chr. Harlang) i pågældende landsretssag fremlagte mængder af "dokumentation" for alting mellem himmel og jord var så voluminøse, at DDF over for landsretten tog anstand på autenticiteten af alt, hvad der ikke udtrykkeligt blev forelagt til bekræftelse. Dette forbehold *glemte* landsretten imidlertid tilsyneladende - den druknede åbenbart i bunkerne - og derved blev et telefonavisindslag om farvede modeller tillagt indstævnte, uagtet foreningen intet kendte til indslaget og langt mindre havde godkendt det. Indslaget førte som påvist i nærværende sag til, at personen bag indslaget blev frataget retten til at bruge DDF's navn i sin telefonavis. Herudover anføres i landsretsdommens præmisser en række udsagn fra noget akkvisitionsmateriale, hvoraf appellanten i nærværende byretssag processuelt provokerede appelindstævnte til at dokumentere rigtigheden af et par, som åbenbart skal være særligt forfærdelige og urigtige. Appelindstævnte fremlagde derfor i nærværende sag eksempler på denne dokumentation og beviste rigtigheden i det sagte - jf. sagens bilag 20-22, min ekstrakts s. 42, 44 og 45. Hvad beregningen af fremmedudgiften angår, er tallene oven i købet i dag, bekræftet af Økonomiministeriets 1997-undersøgelse, som turde være kendt af enhver fra pressen, så at jeg ikke har behøvet at dokumentere indholdet af DDF's beregninger, som førte til samme resultat. Hvori, Høje Ret, må jeg spørge, ligger så racismen i disse udsagn? Er det nu også blevet racistisk at offentliggøre et faktum, man kan dokumentere?

Det, som appelindstævnte har gjort sig skyldig i ved de i landsretsdommen af 22/2 1993 refererede udsagn, var altså at sige noget, som var så kort og så nyt i forhold til hidtidige tankesæt, at det dengang kunne benyttes som påskud til at svine appelindstævnte til for løgn og "racisme", uanset at det sagte er faktisk korrekt. Havde god demokratisk skik ikke snarere tilsagt, at de, der undredes over disse udsagn, i første omgang i fredsommelighed havde spurgt om, hvad det var, appelindstævnte lå inde med, fremfor med skinger stemme og alle demagogiens fif at svine appelindstævnte til?.

Hvad er det overhovedet vi bruger tiden på her i dag? Advokat Harlang taler om en torso af en sag. Realiteten er, at han ingen sag har, fordi Højesteret har afskåret alt det pladder, han er vant til at kunne imponere "antiracistiske" klienter med, som ganske irrelevant i forhold til det, han søger at tage det til indtægt for. Der findes derfor mig bekendt ikke en eneste advokat i hele byen, som ikke hellere ville bruge en time på at forklare klienten, hvordan tingene hænger sammen, end at bruge hundrede timer på at spille rettens, modpartens og sin egen tid på at genoplive de for længst afdøde "antiracistiske" myter om indstævnte.

Summa summarum: Det ligger mur- og nagelfast, at appelindstævnte ifølge domstolene *ikke* er racistisk. At der ikke er noget nyt at hente i så henseende på det principielle plan, fremgår da i øvrigt også af den omstændighed, at advokat Harlang tidligere har fået afslået ansøgning om 3.instansbevilling i det selvsamme anliggende, som han kører i nærværende sag - hvilket jeg i øvrigt oplyste om allerede på fællesmødet i LO.

4. Bagvaskelsesproblematikken:

Nærværende sags egentlige problem, er således, om vi nu - omsider - her er kommet så vidt, at der kan dømmes for bagvaskelse efter straffelovens § 268, således at frihedsstraf - i modsætning til, hvad der gælder efter den almindelige injurieparagraf 267 - er obligatorisk.

4.1. § 268

§ 268 kræver, at sigtelsen er fremsat "*mod bedre vidende*", eller at gerningsmanden har "*savnet rimelig grund til at anse den for sand*".

Forstået i h.t. denne ordlyd ville der kunne dømmes for bagvaskelse i et ikke ringe antal tilfælde. Alligevel er der kun i meget begrænset omfang dømt efter den. Faktisk anvendes bestemmelsen så snævert, at den kun tages i brug, når en person bevæger sig ud i noget, der ligner obstruktion over for retssystemet - altså ved sine udtalelser bevidst sætter sig ud over det, der er fastslået i en retsafgørelse. Efter retspraksis om § 268 er det *ydermere* således, at man må bevise injurantens onde tro i så henseende - altså at han eller hun kendte eller burde kende rette forhold.

4.2. Retsspraksis om denne bestemmelse

Af domme, der domfælder for bagvaskelse, vil jeg fremhæve U 1983/1057 H. Her dømmes Højesteret en 3.mand for *gentagelse* af en beskyldning mod klageren, som den pågældende 3.mands religiøse samfund havde fremsat, og som var underkendt ved et retsforlig den foregående dag, samt for senere gentagelse af beskyldningen i en bladartikel.

Ligeledes vil jeg fremhæve VLT 1943/265. Her var forholdet det, at en redaktør, efter at landsretten havde frifundet en person for strafbar vold, skrev to artikler i sit blad, i hvilke han kritiserede og kommenterede dommen på en

sådan måde, at udtalelserne måtte opfattes som sigtelser for *netop* det forhold, der var frifundet for. Dommen fra Vestre Landsret er med andre ord en *nøje* parallel til nærværende sag.

4.3. Den konkrete sag

Jeg er udmærket klar over, at det næppe er med det største behag, landsretten vil dømme en tidligere forbundsformand for bagvaskelse i forhold til en forening, som i pressen er blevet påført det omdømme, som er blevet DDF til del. - Også selv om jeg formoder, at landsretten allerede ud fra det, der er kommet frem i nærværende sag, er klar over, at der ikke er dækning for det billede af den indstævnte forening, som horderne af sensationssøgende og skabelontænkende discountjournalister samt deres leverandører af såkaldt "antiracisme" har påført den.

Men lad os nu alligevel prøve at rekapitulere faktum i al sin pinagtighed og med ovennævnte betingelser for anvendelse af § 268 for øje:

I foråret 1995 - 50-året for Befrielsen - føler de grupperinger, der populært kaldes "*autonome*", og andre på venstrefløj, behov for at markere sig. Til dette formål får de øje på, at DDF skal holde sommerstævne på restaurant Skovhuset i Korsør, hvor disse stævner i øvrigt er foregået i adskillige år i aldeles fredsommelighed og uforstyrrethed. De "*autonome*" med løbende venstrefløjsaktører sætter derfor et forspil i gang, som indebærer henvendelser til pressen m.v. samt indkaldelse af mandskab til såkaldte "*natdemoer*" m.v. i forbindelse med arrangementet - landsretten kan sikkert godt forestille sig, hvad dette indebærer. Jeg henviser i øvrigt til artiklen i Jyllands-Posten 1/5 95 (bilag 1, min ekstrakt s. 3) med presseomtalen af deres hensigter samt til bilag 2, ekstrakten s. 4, nemlig den "indkaldelsesordre", som er rundsendt i miljøet.

I RBF sidder den daværende forbundsformand Maj-Britt Bidstrup. Hun er blandt dem, der gerne vil markere sig som et menneske af sådan støbning, at om hun havde levet for 50 år siden, havde *hun* i hvert fald hørt til blandt dem, der *ikke* løb med den tyske besættelsesmagt og samarbejdspolitikere, sådan som store dele af fagbevægelsen jo desværre gjorde.

Denne markering realiserer forbundsformanden ved at holde en - i øvrigt udmærket - tale på Rådhuspladsen 4. maj, hvor hun harcelerer over fagbevægelsens kollobarationspolitik over for nazisterne (jf. forbundsbladet fremlagt som bilag 3, ekstrakten s. 5): "*Jeg lærte ikke noget (i skolen, red.) om samarbejdsregeringen, ikke noget om interneringen af kommunisterne, ikke noget om, at den danske fagbevægelse indordnede sig betingelsesløst under samarbejdsregeringens krav*", sagde hun bl.a. andet.

Men der må naturligvis mere til end forargelse over det, hun ikke lærte i skolen, hvis forbundsformandens fremstød skal blive taget alvorligt. Der må noget kød og blod til. Heldigvis er der jo imidlertid de autonomes initiativ over for DDF. Der lader sig på denne baggrund skrive en leder i forbundsbladet, der ved at placere DDF i nazisternes sted giver forbundsformanden og hendes forbund noget synligt, aktuelt at bekæmpe, så at de også i *praksis* kan

demonstrere vilje til at leve op til forbundsformandens 4.-majtale og forbundsvedtægtens imponerende antiracismedeclarationer. Jeg henviser til bilag 5, ekstrakten s. 6 f, som er hentet fra *samme* nummer af forbundsbladet, hvori formandens 4.-majtale refereres. Især bemærkes lederens indledning, hvori det hedder: *"Der går en lige linje fra 1930'ernes og 1940'ernes KZ-lejre til vore dages mord-brændinger i Tyskland og Frankrig og til overfald på og trusler mod indvandrere og 'anderledes udseende' i Danmark"*. Dette bør så sammenholdes med slutningen: *"Når Den Danske Forening, der har rettens ord for, at den ikke må kaldes nazistisk, og som formentlig også afviser at være racistisk, holder årsmøde på et hotel i Korsør i juni, er det derfor med forbundets fulde støtte, at vore medlemmer afviser at møde frem som arbejdstagere. Vi opfordrer andre til at gøre det samme."*

For der må jo nemlig sættes handling bag forbundsformandens imagefremmende ord, hvis de skal have den tilsigtede effekt.

Der varsles altså arbejdsretligt set blokade af DDF's sommerstævne, hvis deltagere således ikke skal have lov til at nyde kaffen med bistand fra organiseret arbejdskraft. Se herom i øvrigt bilag 4, ekstrakten s. 6 f med forbundsbladets artikel desangående, hvori det samtidig påstås, at der er ret til at vægre sig ved at udføre arbejdet med hjemmel i det almindelige fagretlige forhold om, at ingen kan forpligtes til at arbejde under "ærekrænkende" omstændigheder. At omstændighederne ved sommerstævnet aldeles ikke er ærekrænkende for forbundsmedlemmerne - og at der i fagretlig praksis for øvrigt end ikke er hjemmel for at nægte at arbejde, selv om sommerstævnet havde haft den karakter, forbundsformanden i artiklen postulerer over for dem - kan hun tage sig let. Det kan de forbundsmedlemmer, der læser hendes udtalelser i bladet, jo nemlig ikke vide noget om.

Sådan er brikkerne da stillet op. Forbundsformanden er nu præsenteret for pressen og medlemmerne som en idealist, "antiracist" og "antinazist", der sætter handling bag ordene. Og de autonome venter i kulissen med sorte hætter, jernkøller o.s.v. - Jeg kan da supplerende oplyse, at jeg har læst politirapporten fra DDF's stiftelsesmøde, som Sune Dalgård omtalte i sit vidneudsagn. Den taler om, at der endog blev brugt sprængbomber og giftgas af den type, som anvendes til insektudryddelse, mod mødet. Sligt har de autonome nu i 1995 moralsk legitimation til igen. For det drejer sig jo blot om en flok "racister", der står og "heiler"- ikke sandt? Dette bekræftes jo endog af en forbundsformand, ikke?

Men så begynder problemerne. De autonome oplever at se deres indkaldelsesordre og andre interne kommunikationer rulle ind på pressens faxapparater og politiets skranker via indstævntes foranstaltning, hvilket reducerer antallet af rekrutter til de påtænkte "natdemoer" m.v. i en sådan grad, at disse løber helt ud i sandet. Og på forbundsformandens skrivebord begynder ubehagelige papirer at samle sig:

Hotelejerer meddeler således i Sjællands Tidende 26/5, at hun ikke vil diskriminere nogen, heller ikke DDF, som hun fra tidligere lejligheder intet ufordelagtigt har at sige om (bilag 5, ekstraktens s. 8). Og fra det udsete offer, som forbundsformanden bruger som drivmiddel i sin "antiracistiske" maskine,

nemlig gæsten på restaurant Skovhuset, DDF, ankommer der et brev dateret 29/5 (bilag 6, ekstraktens s. 9). Det fremgår af dette brev og de med samme følgende bilag (7 og 8, ekstraktens s. 10 og 11 ff), at offeret slet ikke er, hvad forbundsformanden har udgivet det for. Det fremgår herunder overordentlig utvetydigt, at DDF kan bevise, at de racisme/nazismebeskyldninger, forbundsformanden så letfærdigt har anvendt i sit 4.-maj antiracismefremstød, er konstrueret ud af den blå luft under medvirken af bl.a. EkstraBladet, som i samme anledning er kommet i en beklagelig og ganske alvorlig klemme (bilag 7, ekstraktens s. 10). Og det fremgår af DDF's programskrift (bilag 8, ekstraktens s. 11 ff), at der ikke er nogen racisme at hente omkring DDF, men derimod (jf. s. 12) bl.a. en del af de frihedskæmpere, som forbundsformanden skamroste i sin antinazismetale 4. maj på Rådhuspladsen.

Samtidig lander der på forbundsformandens skrivebord en fællesmødebegæring udfærdiget 1/6 1995 fra restaurant Skovhuset - altså anmodning i henhold til de fagretlige regler om at få et møde under LO's medvirken. Begæringen vedrører blokademeddelelsen, der nemlig udgør et brud på forbundets forpligtelse til ikke at understøtte arbejdsnedlæggelser hos Skovhusets personale, som er dækket af en kollektiv arbejdsoverenskomst med forbundet (ekstraktens s. 19 ff). Det fremgår også med tydelighed af fællesmødebegæringen, at forbundsformanden på det fagretlige plan har trådt grundigt i spinaten. Fællesmødet berammes til den 9/6 - dagen *før* det omstridte sommerstævne.

Hvad gør forbundsformanden så nu? Afventer hun den nærmere afklaring, som fællesmødet kan forventes at ville bringe, og den sagkyndige rådgivning fra LO?

Nej, det gør hun ikke. Hun forsøger tværtimod at bringe sig ud af klemmen ved at *skrue op* for beskyldningerne for derved at tromle dem igennem i faktums sted. Det sker gennem en omfortolkning af den klare tekst i det program for DDF, hun har fået fremsendt. I et læserindlæg i Aktuelt 8/6 (bilag 10, ekstraktens s. 22) bilder hun således med egen pen læserne ind, at DDF vil forskelsbehandle folk efter hudfarve. - DDF har som allerede nævnt et styrelsesmedlem, der er gift med en sådan person af anden såkaldt "race". Og forbundsformanden *fortsætter* tillige pressehetzen andetsteds gennem de i den slags sager altid lydhøre journalister. Hendes devise er åbenbart, at har man gjort nogen uret, indrømmer man ikke sin fejl og forsøger at gøre den god igen. Nej i stedet lægger man yderligere tryk på den forurettede og forsøger at banke ham ind i den rolle, man har tillagt ham. Dette er således essensen af artiklen i Aktuelt 8/6, hvori forbundsformanden *endnu* en gang understreger det, hun har sagt.

Den 9/6 1995 oprinder så fællesmødet. Det foregår i LO's bygning, og forbundsformanden har her al den glimrende juridiske ekspertise til rådighed, hun kan ønske sig. Under indtryk af den foregående dags begivenheder udleverer arbejdsgiverpartens repræsentanter, hvoriblandt bl.a. tælles DDF's formand, imidlertid nu for alle tilfældes skyld det, der gør det *aldes* utvetydigt for den på mødet tilstedeværende renfærdige forbundsformand og dennes juridiske rådgiver, at der *ikke* er belæg for de racismebeskyldninger, hun har

rejst. Det drejer sig om Østre Landsrets dom af 23/9 1991 - hvis resultat efter oplysningerne på mødet ikke kan indbringes for Højesteret - og om programmet for sommerstævnet (bilag 14, ekstrakten s. 25), hvoraf fremgår, at de mennesker, hun ikke tillader en rolig kaffetår, bl.a. er et panel af veteraner fra Danmarks Frihedskamp. Se bilag 12, ekstrakten s. 24, med fællesmødereferatet, hvori dette er oplyst. Som det vil ses af dette referat, er LO-konsulenten i øvrigt blevet ganske svedt ved sagen og har fået forbundsformanden til at skrive under på, at der faktisk i virkeligheden når det kommer til stykket slet ikke er nogen blokade.

Derfor går hver part nu til sit - arbejdsgiveren og dennes advokat i troen på, at med mødet er tingene på plads i relation til den nidkære forbundsformand, så at man kan hellige sig mere meningsfulde sysler.

Ud fra alle retlige og almenmenneskelige betragtninger kunne man mene, at denne tro måtte være berettiget. Det er den imidlertid ikke. I *stedet* for at gå hjem og redde stumperne efter det kuldsejlede antiracistiske fremstød, går forbundsformanden nemlig hjem og udsender om aftenen en pressemeddelelse, hvoraf fremgår, at hun vil blæse på den på mødet udleverede dom (bilag 16, ekstrakten s. 38). "*Ole Hasselbalch kan henvise til lige så mange domme, som frikender dem for racisme, som han vil*", skriver hun til den for den slags som sagt særdeles modtagelige presse - som da også dagen efter lydhørt refererer hendes fortsatte opbakning af de medlemmer, der føler deres ære krænket af DDF's påståede "racisme" - se f.eks. Berlingeren 10/6 (bilag 15, ekstrakten s. 37).

Således lægges da linjen for en al sund fornuft, alle retsregler, alle domstolsafgørelser og al anstændighed komplet uforstyrret, fortsat tilsvining af appelindstævnte. Ja, selv efter, at *injuriesagsanlægget* er varslet, fremturer forbundsformanden, jf. Aktuelt 12/6 (bilag 17, ekstrakten s. 39), hvor hun over for Aktuelt's læsere antager, at man på appelindstævntes sommerstævne står og "*heiler*". Hun fastholder i Jyllands-Posten 13/6 (bilag 18, ekstrakten s. 40), at appelindstævntes indstilling *er* racistisk. - Også selv om hun i Berlingeren 13/6 indrømmer at have fået udleveret den i så henseende aldeles utvetydige landsretsdom (bilag 19, ekstrakten s. 41) vedr. indstævntes manglende racisme, om hvilken hun i øvrigt på fællesmødet havde fået at vide, at 3.-instansbevilling ikke havde kunnet opnås.

Ja, uden for, hvad der er fremlagt i sagen af appelindstævnte, kan oplyses, at forbundsformanden sommeren over *fortsatte* sin tilsvining af appelindstævnte i pressen - jf. også det eksempel herpå, hun bekræftede under afhøringen. Derfor må hotelejereren for øvrigt nu anmode advokat Reindel om at få slæbt forbundsformanden i Arbejdsretten, så at hun for øjnene af en højesteretsdommer kan forklare, at der ingen blokade er mere.

4.4 Konklusion

Høje landsret: Hvis dette begivenhedsforløb ikke demonstrerer *dundrende* ond tro i relation til § 268, hvad er så ond tro? Hvis det ikke er muligt at dømme for

bagvaskelse i et tilfælde som det foreliggende, Høje landsret, hvornår er det så muligt?

Og hvis det ikke er muligt at stoppe fremsættelsen af klart urigtige sigtelser gennem fremvisning af en i så henseende utvetydigt afklarende, endelig dom, hvordan skal man så stoppe dem? Hvis end ikke en definitiv landsretsdom kan bruges til at forhindre gentagelser, hvilket middel har man så i hænde hertil?

Jeg tør uden overdrivelse sige, at hvis der i et sådant tilfælde som det i nærværende sag foreliggende ikke obligatorisk idømmes frihedsstraf for bagvaskelse, så vil en adfærd, som jeg her har beskrevet, ingen ende tage. For så vil det jo stå enhver selvkonstrueret "antiracistisk" helt frit for at markedsføre sig på andres bekostning og tage de økonomiske og politiske fordele hjem, der for tiden i rigt mål tilfalder dem, der er parat til at udføre offensivt "antiracistisk" arbejde. Vel at mærke fordele, Høje landsret, der gennem offentlige bevillinger til bekæmpelse af "racisme og fremmedhad" på det økonomiske plan *langt* overstiger de sædvanlige injurieerstatninger.

4.5. Menneskertighedsaspektet

Byretsdommen kvalificerer i overensstemmelse med det anførte forbundsformandens handlemåde som bagvaskelse. Men byretten ville under hensyn til Menneskerettighedskonventionen ikke pålægge frihedsstraf, uagtet sådan i bagvaskelsestilfælde er obligatorisk efter loven.

Jeg kan, høje landsret *overhovedet* ikke følge byretten på sidstnævnte punkt - uanset Harlangs omfattende bunker af materiale hentet hos kollegerne i de talrige menneskerets- og anti-racismecentre, hvorfra i parentes bemærket ingen praktisk hjælp ydes til sagesløse ofre for racisme-hetzen.

Menneskerettighedskonventionens art. 10, stk. 2, siger højt og klart, at der vel skal herske ytringsfrihed, men at der heri gælder de forbehold, som er nødvendige for at "*beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder*".

Hvis dette forbehold ikke finder anvendelse i nærværende sag, har jeg vanskeligt ved at se, hvornår det så skal finde anvendelse:

For det første tilsiger selve menneskerettighedskonventionens hovedregel om ytringsfriheden jo altså, at undtagelsesreglen *netop* skal sikre mod den *indirekte* censur, som er den praktiske følge, hvis man tillader uberettiget stigmatisering af personer med uønskede meninger og oplysninger. Censur, høje landsret, er jo ikke blot et spørgsmål om fængsel, trykforbud og bogbrænding. Vi befinder os ikke i Hitlers Tyskland eller Breszhnevs Sovjet. Båndlægning af ytringsfriheden og af mulighederne for at få det ytrede ud til offentligheden kan også ske *indirekte*, altså have form af sortsværtning af dem, der siger noget uønsket, så at det sagte ikke kan forstås, ja måske helt holdes borte fra samfundets normale kommunikationskanaler. Det er *her* risikoen for ytringsfriheden ligger i Danmark. Jeg kan herom henvise til f.eks. min egen bog *Den offentlige Mening*, der handler om bl.a. retsværnet for loyaliteten i nyhedsformidlingen.

For det andet, høje landsret, hvad er det så, vi står over for her i dag? Kan appellanten påvise nogen som helst anerkendelsesværdig interesse i den tilsvining, hun har udsat indstævnte for? Blot antydningen af skyggen af en retfærdig grund hertil?

Nej, høje landsret, *intet* har hun i så henseende kunne pege på. Hvad vi derimod har set, er, at hun mod bedre vidende arm i arm med autonome manipulater og voldsmænd - indfiltret i bl.a. "Fagbevægelse mod Racisme" - har markedsført sin egen forståelse af, hvad "racisme" er. At hun i kraft af den vildfarelse desangående, hun herved er med til at sætte i hovedet på naive og ubefæstede sjæle, søger at høste politisk gevinst. Dette er sket ved, at hun med belæg i vridning af begreberne og rent opdigt om indstævnte hænger denne ud, uagtet indstævnte med sikkerhed *ikke* er racistisk - ja endog huser de folk, der har sat livet på spil i kampen mod racismen. Og dette sker oven i købet, ved en lejlighed, hvor de pågældende i al stilfærdighed mindes 50-året for befrielsen fra den nazityske besættelse.

Skulle menneskerettighedskonventionen nu hindre, at samfundet værner sig mod den slags udskejelser?

Jeg er fuldstændig på det rene med, høje landsret, at et menneske, der er så fastlåst i ligegyldighed over for sine ofre, som appellanten i denne sag er, og hvis advokat så åbenlyst ikke forsøger at retlede hende, næppe vil kunne bringes til at forstå, hvad hun har gjort. Men dette er retssystemet *uvedkommende*. Domstolene er til for at beskytte de retsindige imod de uretsindiges rasen. Og at denne rasen i øvrigt har mere end blot ideelle konsekvenser, ved vi f.eks. fra det, Sune Dalgård har berettet. Det, de foregår her i dag, høje landsret, er ingen teoretisk øvelse til glæde for akademiske diskussioner om ords betydning. Det er regulær, blodig alvor. - Ligesom det naturligvis er et spørgsmål om simpel anstændighed at markere, at retten i 50-året for befrielsen trods alt ikke på ny sad i spydstagen.

Tilfældet er kort og godt ikke blot omfattet af gerningsindholdet i bagvaskelsesparagraffen. Det bør så sandelig efter menneskeretskonventionen også straffes i overensstemmelse hermed.

4.6. Det moralsk/etiske aspekt

Min modpart har i sin mangel på juridiske argumenter brugt en del tid på at fremhæve de moralske aspekter i sagen. Hans forudsætning synes at være, at indstævnte i modsætning til hans klient og han selv er moralløs, hvilket må påvirke landsrettens vurdering af sagen.

OK - lad os da kort tage en ekskursion i den etik og moral, som bør være al juras moder:

Hvorfor, høje landsret, er foreningen egentlig skrækkelig? Hvad har landsretten selv set med egne øjne, som gør den skrækkelig?

Landsretten har formentlig ingen ting set af denne art. For der er nemlig ingen ting. Det, der er, er en omfattende stigmatisering, bygget på systematisk belyvning af foreningen og dens repræsentanter med grove og ganske udokumenterede beskyldninger. Som f.eks. dem, advokat Harlang har tilladt sig til og med påstandsdocumentet i nærværende sag. Eller som de pressefup"historier" med udspring i det venstrerevolutionære/autonome miljø, advokat Harlang har forsøgt at hente ind som bilag i sagen - herunder historien om, at jeg har dom for at måtte kaldes løgner.

Sådan tilsvining har vi desværre igennem Danmarkshistorien *gang på gang* set ramme dem, der var *lidt* for tidligt ude i forhold til, hvad vor træge såkaldte politiske elite kunne bekvemme sig til at ville forstå. Men dette gør *ikke* DDF til et anløbet foretagende. For DDF er, som påvist under bevisførelsen, *ikke*, hvad appellanten forsøger at gøre foreningen til. Og overhovedet kun den ganske proportionsløse racismejagt har gjort foreningen kontroversiel.

Foreningen egentlige forbrydelse er således, at dens repræsentanter føler et ansvar over for deres efterkommere ud over, hvad deres personlige bekvemmelighed tilsiger. At foreningen derfor var først til at bringe en række for samfundet helt afgørende kendsgerninger på banen om den pågående indvandring, herunder om det, som sidenhen også i mere "officielle" - og mindre "racistiske" - skrifter er blevet omtalt som "børnebomben" ude i verden. Foreningen påpegede tidligt denne børnebombes konsekvenser i Danmark, som de danske politikere ikke havde taget højde for.

Over for foreningen står så de larmende såkaldte "antiracister" med vedhængende sammenstimling af selvretfærdige medløbere. Folk med sans for, hvor tidens politiske korrekthed bærer hen - hvem der nu end har skabt den - og som ikke mindst kan regne med at opnå letkøbt popularitet i medierne, hvis de deltager i stigmatiseringen af forsøgene på få de uheldsvangre kendsgerninger på udlændingepolitikens område op på bordet. Folk som ser, at det er både nemmere og mere fordelagtigt på dette felt at fastholde et sæt dybt forældede billeder af den omgivende verden - også uanset de ulykkelige konsekvenser, dette med stor sandsynlighed måtte få for vore kommende generationer.

Hvad er det for en moral, høje landsret, advokat Harlang påkalder sig?

5. Omkostningsaspektet

Tilbage bliver at fastslå, hvad sagen skal koste økonomisk.

Jeg vil herved tillade mig indledningsvis at anmode landsretten om at bemærke Bruno Fjeldstrups artikel i bogen *Er det virkelig sandt?* (AOF 1988) s. 136 ff. om praksis vedr. *selve injurieerstatningen* - hvis talangivelser endog skal ses i lyset af, at de har mange år på bagen. Som det fremgår heraf er byretsdommens erstatningsudmåling - som ikke er påanket af indstævnte - en ren gave til appellanten.

Hvad *sagsomkostningerne* angår, skal jeg henvise til, at advokat Harlangs processuelle bestræbelser ifølge den af mig dokumenterede landsretsdommen

af 2/6 1994 har været åbenlyst udsigtsløse. De har desuden haft former, der har forhalet nærværende sag og påført appelindstævnte omkostninger til en omfattende korrespondance og mange retsmøder, hver gang med forbrug af først en højesteretsadvokat samt fra og med domsforhandlingen i byretten en juraprofessor. Førstnævnte har så vidt ses af papirerne deltaget i ikke mindre end 9 - for de flestes vedkommende af advokat Harlang forårsagede ganske overflødige - retsmøder. Sidstnævnte måtte under landsretsbehandlingen ud over deltagelsen i gentagne overflødige forberedende møder med samme årsag endog sætte sig ind i et af advokat Harlang fremlagt og senere af landsretten forkastet bindtykt bilagsmateriale, førend dette kunne identificeres som i alle henseender irrelevant. Senest har han f.eks. måttet overvinde konsekvenserne af, at advokat Harlang ikke udfærdigede ekstrakt m.v., som han skulle, og at han genfremlagde allerede afviste bilag skjult i andre dokumenter

Den slags er ikke gratis. Jeg må derfor anmode om at få tilkendt omkostninger, som står i passende forhold til det tidsforbrug, der er påført appelindstævnte rådgivere, og som de nu engang skal have dækket.

6. Retsplejelovens § 321

Retsplejelovens § 321 hjemler mulighed for, at der efter påstand kan pålægges en advokat (med)ansvar for sagsomkostningerne, nemlig i den udstrækning, han har opført sig *pligtstridigt*. Jeg har i 1998 nedlagt denne påstand med relation til advokat Harlang. Målet var at reducere advokatens interesse i de for indstævnte tidskrævende og ressourceforbrugende, men i relation til appellants ærinde nytteløse procesforanstaltninger, advokaten har holdt indstævnte og retsvæsenet sysselsat med i årevis. Landsretten har dermed mulighed for nu at tildele advokaten en huskekage.

Bør landsretten da udnytte denne mulighed?

Retspraksis efter § 321 er mildest talt ikke omfattende. Af dens beskedne omfang kan imidlertid kun udlæses, at advokater er tilbageholdende med at holde hinanden til regnskab. Derimod kan man ikke læse noget om, at reglen er bortfaldet ved desvetudo.

En enkelt nyere sag viser dette. Det drejer sig om Højesterets i U 1999/99 H refererede kendelse, der stadfæster Sø- og Handelsrettens afgørelse. I denne pålægges en advokat at bære omkostningerne solidarisk med klienten. Sø- og Handelsretten henviser herved til, at det pågældende søgsmål var uden begrundelse, og at dette efter modpartens tilkendegivelser til advokaten måtte have stået denne klart. Fortsættelsen af søgsmålet ansås derfor af Sø- og Handelsretten at kunne tilregnes advokaten som pligtstridigt forhold.

Hvordan skal vi da anskue § 321?

Retsplejelovens § 325, jf. § 327, giver mulighed for at pålægge en advokat bøde, når han bruger udflugter til at forhale sagen eller skille modparten ved hans ret. Udflugter forekommer mig i parentes bemærket mere end rigeligt at være, hvad vi har set i denne sag. Men er en rettergangsboøde den mest naturlige konsekvens af en advokatorisk adfærd som den, vi har oplevet?

Mit udgangspunkt i så henseende er, at der nu engang må gå en eller anden grænse mellem advokatorisk virksomhed på den ene side og opgejling af unødige procesforanstaltninger på den anden. Klar overskridelse af denne grænse indebærer selvsagt, at advokaten handler retsstridigt i retsplejelovens forstand.

Efter min opfattelse har adv. Harlang i nærværende sag klart passeret denne grænse.

Jeg hæfter mig herved ikke blot ved det særprægede og langtrukne forløb i byretten. Jeg hæfter mig også ved det, der er foregået i landsretten, og som fremgår af bl.a. korrespondancen her (jf. listen vedlagt den kopi af klage til Advokatnævnet, som tilsendtes landsretten 2/11 99):

- Jeg hæfter mig ved selve advokatens anke - og fastholdelse af samme - uagtet han *intet som helst* nyt har kunnet producere i forhold til flere tidligere og vel at mærke *nylige* landsretssager af *nøjagtig* samme art, i hvilke han selv har været ude for ikke at kunne opnå 3.-instansbevilling.

Hvad er det advokaten venter sig? Vil han introducere en ny retslære, der gør det muligt for retterne at ændre praksis i forhold til tidligere afgørelser, uanset forholdene er uændrede? En slags vilkårlighedens paradis? Eller forventer han, at landsretten i nærværende sag, som advokaten har maroderet på enhver tænkelig måde under forberedelsen, til glæde for ham vil kaste sig ud i et kollektivt selvmord? At landsretten vil ændre den faste praksis for, at man må gå meget langt i henseende til almindelig udskældning af Den Danske Forening, men at man *ikke* må beskyldte foreningen for at være noget, den ikke er, nemlig racistisk? Hvad har Harlang fremført, som tilsiger at landsretten skulle gøre noget sådant? Hvad er det overhovedet, advokat Harlang vil os i dag? Alle og enhver véd jo - bortset fra åbenbart Maj-Britt Bidstrup - at Harlang ikke har nogen sag. At den torso af en sag, han taler om, udelukkende er en torso, fordi hans sag aldrig har haft ben eller krop, men fra starten har været dødbringende invalid, og at Højesteret jo nu engang ikke kunne udvirke mirakler og genoplive sagen fra de dødes rige ved at tillade en bevisførelse, som alligevel ikke ville hjælpe Harlang.

- Jeg hæfter mig yderligere ved advokatens ligegyldighed over for landsrettens forsøg på at bringe sagen ind i ordnede rammer, herunder hans idelige fristoverskridelser og hidførelse af overflødige berammelsesmøder. Overskridelse af rettens frister, manglende fremlæggelse af beviser og manglende meddelelse af bevisførelse trods rettens krav herom er således forekommet: 21/5 97, 6/8 1997, 26/9 1997, 31/10 97 (dog kun over for indstævnte), 7/8 1998, 21/8 1998 (over for indstævnte), 20/1 1999, 12/2 1999,

23/3 1999. Jeg mærker mig f.eks., hvorledes mødet 7/8 1998 som var helt og aldeles nytteløst, idet advokaten allerede på forhånd vidste, at han ikke agtede at oplyse om de vidner, det var mødets formål at få identificeret.

- Jeg noterer, hvorledes advokaten gentagne gange har kommunikeret med landsretten uden om indstævnte: Dette skete første gang i efteråret 1997, jf. min skrivelse af 5/10 97. Som det fremgår af landsrettens brev af 7/10, traf landsretten ved den lejlighed afgørelse alene på grundlag af Harlangs oplysninger i tillid til, at undertegnede havde fået normal kopi fra Harlang. Som det fremgår af min skrivelse af 7/11 97, undlod Harlang igen i oktober 1997 at underrette mig om sine skridt over for retten, hvorfor jeg advarede ham om, at yderligere krænkelse af det kontradiktoriske princip ville medføre en klage til Advokatnævnet. *Trods* denne advarsel undlod advokaten i august 1998 at orientere indstævnte om sin kæreskrivelse med bilag, jf. min skrivelse af 27/8 1998. Og i august 1999 undlod advokaten at underrette mig om sin højst usædvanlige ekstrakt samtidig med, at denne tilgik landsretten (nemlig 19/8). Ekstrakten fremkom således først 23/8 sidst på dagen til advokat Folmer Reindel - til trods for at den mod sædvane kun indeholdt advokat Harlangs egne bilag. Jeg stod derfor her - umiddelbart før domsforhandlingen - uden nogen tilstrækkelig ekstrakt.

- Jeg noterer tillige advokatens gentagne alvorfulde varsling af tungtvejende dokumentarier, som, når det kom til stykket, var luftsteg og vindfrikadeller i ringsbindsopsætning spundet ud af fantasien hos venstrerevolutionære historieomskrivere i det såkaldte DEMOS med tilhørende pressenetværk, - DEMOS, "stedet hvor den gamle venstrefløj møder det autonome miljø", hvis man skal tro foretagendets egen præsentation (jf. mit bilag 24, min ekstrakts s. 47 in fine, som var en del af grundlaget for min protest over for landsretten mod dette fidusværk). Fidusmateriale som advokaten altså endog brugte til at genfremstille længst mortificerede beskyldninger mod indstævntes formand.

- Jeg mærker mig Harlangs krav om førelse af vidner med forhalelse af processen til følge - 17 i alt startede han så vidt jeg erindrer med at varsle. Men vidner som heller ikke fandtes, da det kom til stykket, eller som ikke i hvert fald ikke kunne udtale sig om noget relevant. Som f.eks. Lilian Bostak, som advokaten på forrige retsmøde ikke kunne forklare, hvad han overhovedet ville bruge til, hvorfor hun blev afvist som vidne af retten. Men som Harlang nu under domsforhandlingen påstår med sikkerhed at vide udgør et forbindelsesled mellem indstævnte og nazisterne - uagtet hans viden om hende generelt set er så ringe, at han end ikke kan huske hendes korrekte navn(!) Vi har også i klar erindring endnu, hvorledes Harlang gennem meningsløs udspørgen af Sune Dalgård forleden fik lejlighed til at trække domsforhandlingen, så at det blev nødvendigt at mødes igen i dag. Først om en videnskabsgren - sociobiologi, var det vistnok, på dansk i øvrigt snarere kendt som adfærdsforskning - som et andet, men for øvrigt ikke af Harlang vidneindkaldt styrelsesmedlem, Peter Buhl, ind imellem har omtalt i DDF's

blad. Formålet var vel at fremstille Buhl som en racebiologisk tænkende urgermaner. Hvor passende: Buhl er gift med en japanerinde. Og dernæst måtte Dalgård gennem Harlangs langvarige afhøring af ham vedr. en vis tvivlsom Kaj Vilhelmsens kortvarige ophold i DDF, der heller ikke kan bruges til noget som helst. - Hvilket Harlang i øvrigt udmærket ved i forvejen, idet han nemlig har efterprøvet Vilhelmsens løfteevne i så henseende i en af sine tidligere racismesager. Se Østre Landsrets dom af 22/2 1993, Harlangs ekstrakt s. 59, hans supplerende materialesamling I-II, s. 3 og 12 (jf. s. 6 med rettens konstatering af, at hr. Vilhelmsen ikke kan tages til indtægt for nogen forbindelse mellem indstævnte og nazisterne).

- Og jeg bemærker Harlangs gentagne genfremlæggelse af allerede afviste bevisligheder: På retsmødet 21/2 1999 fremlagde advokaten således et materiale, hvori var indflettet de allerede for længst af Højesteret afviste bilag (jf. indstævntes protest på selve retsmødet som specificeret ved skrivelse af 12/2 1999). Og på den berammede domsforhandlingsdag i august 1999 begærede Harlang yderligere fremlæggelse af en særlig materialesamling, hvori *på ny* indgik dele af det nu to gange afviste bilagsmateriale (jf. landsrettens kendelse af 26/8 1999, som igen afviser materialet).

Se blot som en enkeltstående illustration af metoden i advokatens indsats det, hvad der er hændt i sidste del af forløbet:

Uagtet de gældende regler om appellants pligt til at udarbejde ekstrakt fremkom der intet i så henseende til indstævntes repræsentant, som er undertegnede, hvilket advokat Harlang har været underrettet om, siden han stod over for mig under proceduren i byretten, og i øvrigt senest har fået bekræftet skriftligt, da han indkaldte mig som vidne. Den 20/8 99 - efter udløbet af ugefristen for ekstrakt, hvor indstævnte altså måtte regne sagen for teknisk set død, og på et tidspunkt hvor advokat Harlang i h.t. de oplysninger, der blev givet på det seneste forberedende møde, *vidste* at jeg var bortrejst til nordisk juristmøde - fremkommer så et påstandsdokument til min bopæl. Advokat Reindel, som tilfældigvis er hjemme, får det at vide, og nødes til at sende et ditto til landsretten, uagtet han altså ikke har sagen. Hjemkommet den 21. er det mig umuligt at komme i kontakt med advokatens frakoblede fax. Men jeg får dog straks sendt et påstandsdokument, der stemmer med sagens akter, til landsretten, hvilket dokument også fremkommer til advokaten den 23., da hans kontor lukker op. Det foranlediger ham til at træffe beslutning om, at jeg *ikke* behandler sagen, hvilket han mener at have i sin hånd at afgøre. Hans egne bilag i en bunke uden sidenummerering og uden ledsagelse af indstævntes bilag præsenterer han dernæst som en "ekstrakt", som samme dag sendes til advokat Reindel, der får dem lidt i kl. 4, hvor advokat Reindel ikke kan håndtere dem, og til trods for, at den som nævnt er indleveret i landsretten den 19. Dagen efter den 24., og til trods for, at advokat Harlang den 23. om aftenen havde fået tilfaxet *endnu* en bekræftelse på, at undertegnede repræsenterer indstævnte, velsignes den sagesløse advokat Reindel så hen mod fyraften med endnu en bunke, nu en materialesamling af

temmelig uoverskuelig størrelse, som han ikke kan regne med at få frem til mig inden domsforhandlingen. Den 25. må jeg så i huj og hast samle indstævntes bilag til brug for landsretten.

Det, som advokat Harlang her udvirkede, er altså omfattende ulejlighed for både Reindel og undertegnede samt risiko for, at der gik fisk i den praktiske sagsførelse.

Og dernæst kommer vi så til tiden siden sidste retsmøde: Efter bortfaldet af advokatens irrelevante vidneførelse anmodede landsretten 19/1 2000 om at kunne disponere over retsdag nr. 2, nemlig 24/3. Dette accepterede indstævnte straks - og den 20/1 begrænser landsretten retsforhandlingen til kun at omfatte 21/3. Først den 2. februar bekvemmer advokat Harlang sig imidlertid til at fastholde, at han vil have 2 dage. Han anfører her, at han ikke på noget som helst andet tidspunkt vil kunne afsætte en yderligere halv dag på et andet tidspunkt. Hans dagbog for resten af livet er med andre ord nu optaget(!)

Herefter opnår Harlang så, at landsretten i den sammensætning, der har oplevet hele forløbet og har det nærværende, ikke kommer til at behandle sagen - herunder spørgsmålet om anvendelsen af retsplejelovens sanktionsregler.

Hvad er, høje landsret, den advokatsaglige grund til sligt?

Jeg er naturligvis fuldstændig klar over, at advokat Harlangs adfærd nok i visse miljøer giver indtryk af en idealistisk advokatorisk indsats til bekæmpelse af "fremmedhad og racisme". Ligeledes giver det velsagtens advokatens antiracistiske klient en følelse af at have udrettet noget fortjenstfuldt i samme "kamp".

Men advokatens akrobatik er jo hverken frugtbar for den retlige behandling af sagen eller for landsrettens muligheder for bibringe Maj-Britt Bidstrup forståelse af, hvad man efter loven kan tillade sig over for andre mennesker. Samtidig har den påført indstævnte et stort ekstraarbejde: Timer hengik f.eks. med at læse det mærkværdige såkaldte dokumentarium fra DEMOS og sammenholde det med underbilagene - hvorved blot konstateredes, at det ingen bevisværdi havde. Andre timer gik med de overflødige forberedende møder og frasortering af genfremlagte og af landsretten allerede afviste bevisligheder. Atter andre gik med at sørge for den ekstrakt, det havde påhvilet Harlang at udfærdige.

Advokatens usædvanlige fremgangsmåde har kort sagt udvidet hans honorargrundlag uden ringeste udsigt til at gavne hans klients sag. Samtidig har den påført indstævnte en masse udgifter og ulejlighed.

Hvem bør bære omkostningen ved den slags? Klienten eller advokaten? Klienten må jo da - principielt set - tro på advokaten. Hvem bør betale for en sådan grad af udsigtsløse procesforanstaltninger, som vi her har været vidner til - den i princippet i så henseende godtroende klient eller rådgiveren? - Og kan klienten for øvrigt overhovedet betale, når det kommer til stykket?

Jeg opretholder derfor påstanden om, at landsretten pålægger advokaten at udrede eller hæfte for et skønsmæssigt beløb til dækning af sagens omkostninger.